

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Lyrestad skola och fritidshem

Läsår 2021-2022

Antagen
Mariestad
2021-10-20

Typ av styrdokument: Plan

Beslutsinstans: Rektor Lyrestads skola

Datum för antagande: 2021-10-20

Diarienummer:

Dokumentet gäller för: Lyrestads skola

Giltighetstid: Läsåret 2021-2022

Tidpunkt för aktualisering: Höstterminen 2022

Dokumentansvarig: Rektor Kajsa-Stina Helmersson

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	6
1.2. Ansvar.....	6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	8
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	8
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	8
3.1 Metod/kartläggning	9
3.2 Kränkande behandling	10
3.3 Sexuella trakasserier	10
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	11
Det saknas ramp till idrottshallen.	12
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	16
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	16
4.2 Medarbetares delaktighet.....	16
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	16
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	17
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	17
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	17
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	19
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	20
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	20
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	20
6. Referenser	21
7. Bilagor	22

7.1 Definitioner.....	22
7.2 Lagstiftning och styrdokument	23
7.3 Anmälningsskyldighet	24

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Lyrestad skolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor för skola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Lyrestads skola	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Implementera definitionerna av begreppen (trakasserier, kränkande behandling, mobbning samt konflikt) hos personalen.	Ja
Implementera definitionerna av begreppen (trakasserier, kränkande behandling, mobbning samt konflikt) hos eleverna.	Ja
Klassråd/Elevråd/Kostråd	Ja
Trygghetsenkät	Nej. Utförd endast under ht.
Eleverna ska svara på en enkät inför utvecklingssamtal där två frågeställningar kring trygghet och studiero besvaras. Resultatet diskuteras på samtalet tillsammans med vårdnadshavare.	Ja
BUN:s enkät	Ja
Trygghetsvandring	Ja
Temadagar.	Ja

Belys i klasserna att det finns olika sätt att fira traditioner på.	
Gemensamma skolavslutningar. Belys i klasserna att det finns olika sätt att fira traditioner på.	Ja
Åldersblandad undervisning	Nej, ej blandade klasser utifrån corona.
Skoljogg	Ja
EHT	Ja
Elevärenden är en stående punkt på konferenser för att medvetandegöra all personal med aktuella situationer. Fritids är delaktiga på morgonmöten för att få en samlad bild av skoldagen.	Ja
Fritids organiserar aktiviteter i mindre i grupper för att öka tryggheten när det är som mest barn.	Ja
Pedagoger följer elever till slöjdsalarna.	Ja, när lektionen börjar.
Varje klass har egna ingångar till skolan från rasterna.	Ja
Elever slussas vid behov.	Ja
Vi går klassvis med respektive pedagog med tidsintervaller till matsalen.	Ja
Eleverna har bestämda platser i matsalen.	Ja
Bussvärd finns alltid placerad vid busskö.	Ja
Personal finns på busstransporten till Högelidsskolan för eleverna i åk 6 samt bad för årskurs 1-6.	Ja
I idrottssalens omklädningsrum finns personal.	Ja, fast minskar i stigande ålder.

Vi har rastvärdar på samtliga raster iklädda gula västar.	Ja
Vi har regler att förhålla sig till vid skolgårdsaktiviteter, matsal och inom skolans byggnad.	Ja
Vid schemabrytande aktiviteter skapas grupper genom samsyn av pedagogerna för att skapa trygghet. Aktiviteterna planeras och implementeras för eleverna.	Ja
Samtala med elever hur man ska bete sig på sociala medier/spel och vad man ska göra om man blir utsatt.	Ja
Samtala och visa eleverna på hur man beter sig i omklädningsrummet.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Antal kränkningar under läsåret 2020-2021 var 9 st på Lyrestad skola. 6 av 9 kränkningar var av fysisk karaktär. 2 av 9 kränkningar var av verbala karaktärer. En kränkning har ingen kategori.

Kränkningarna har skett under raster på skolgården och i de friare stunderna på fritids.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

Vi lyfter elevärenden på våra arbetslag på måndagar varje vecka för att ge oss förståelse för vilka elever som behöver extra stöttning. Att alla som rastvaktar vet om vilka elever som behöver eventuellt vuxenstöd kan även det öka tryggheten bland eleverna.

Samma arbetssätt i klassrummen stärker oss i vår ledarroll. Att vi känner oss säkra smittar av sig på eleverna och skapar en trygg miljö.

Vi tycker att vi har utvecklat likvärdigheten på skolan. Det innebär att vi har samma sätt att tänka runt studiero och trygghet. Vi har utvecklat det via kompetensutveckling och diskussioner när vi arbetat med kvalitetsverktyget. Tanken "alla elever är allas elever" ska vara något vi känner på enheten.

Vi har valt att ha vår egen klass i de flesta ämnen då vi ser att eleverna har lättare att förhålla sig till en lärare, detta skapar trygghet för eleverna.

Det är lättare för eleverna att lära sig arbetsgången och upplägg om det finns ett sätt att förhålla sig till.

Vi ser att lärare som är föräldraledig vilket innebär nya eller flera olika lärare gör att studieron blir lidande.

En sak som ökar tryggheten är att vi, pedagoger, går ner till kapprummen innan lektionen börjar. Vi har varit bättre på detta tidigare men behöver tänka på detta igen.

En ny arbetsbeskrivning för Trygghetsteam på skolan gjordes inför läsåret. Under året har den efter önskemål formulerats om. Arbetssättet under läsåret saknar en utvärdering.

Vi hade önskat att EHT kunnat vara ute mer i klasserna såsom det var föregående läsår. Ett exempel på detta var kamratrelationer i samtal med kurator och skolsköterska.

Vi har under senare delen av vårterminen gjort bestämda bussplatser på vissa bussturer. Det har enligt chaufförerna blivit ett mycket tryggare klimat.

Även i omklädningsrummen, samt idrottshallen, hade vi kunnat skapa bestämda platser för att öka tryggheten.

Faddersystem har vi inte kunnat ha i år på grund av smittspridningen av Covid-19.

En lista i varje klassrum där eleverna kan se vilka som är ute på rasterna är önskvärd inför nästa termin. I början av nästa år ska vi se till att eleverna i förskoleklassen vet vilka vi är. Vi har som mål att utöka de åldersblandade aktiviteterna när smittspridningen minskar under nästa läsår.

Vi går till matsalen klassvis med goda marginaler till varandras klasser för att minska smittspridning men det har också ökat tryggheten för eleverna mellan klasserna.

Slöjdlärarna hämtar sina klasser för att få en trygghet i förflyttning, det fungerar bra.

Inför nästa läsår planerar vi att fråga om trygghet och studiero på utvecklingssamtal. Svaren ska vara mätbara för att kunna utvärdera, jämföra och analysera efter läsårsslut.

3.1 Metod/kartläggning

Med hjälp av enkätundersökningar, trygghetsvandringar och samtal med elever och vårdnadshavare har vi kommit fram till olika situationer där kränkningar utifrån diskrimineringsgrunderna (se nedan) eller annan kränkande behandling kan uppstå

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
Skolans elever och personal vistas tillsammans i gemensamma lokaler under en stor del av dagen.	Risken för kränkningar ökar i de mindre strukturerade sammanhangen så som rast, omklädning och förflyttningar mellan olika lokaler. Genom schemaläggning/rutiner där riskerna beaktas minskar risken för att kränkningar sker. Genom planerade främjande och förebyggande aktiviteter kan vi skapa goda relationer mellan alla personer på Lyrestad skola.
Sociala medier/spel	Sociala medier/spel är en arena där det kan ske kränkningar. En svårighet med detta är bristande insyn från vuxenvärlden samt att kontakten mellan elever på sociala medier ofta sker utanför skoltid men kan påverka relationerna mellan eleverna även i skolan.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
Skolans elever och personal vistas tillsammans i gemensamma lokaler under en stor del av dagen.	Av de kränkningsärenden som vi arbetat med under det gångna läsåret har det inte rört sig om några trakasserier av sexuell art. Dock behöver vi vara vaksamma på språkbruk och handlingar som rör detta område på plats och på sociala medier.

Sociala medier/spel	Av de kränkingsärenden som vi arbetat med under det gångna läsåret har det inte rört sig om några trakasserier av sexuell art. Dock behöver vi vara vaksamma på språkbruk och handlingar som rör detta område på plats och på sociala medier.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<ul style="list-style-type: none"> • Eventuella skillnader i bemötande/förväntningar beroende på kön • Eventuella skillnader i betygssättning/bedömning beroende på kön • Grupperingar utifrån kön • Eventuella skillnader i erbjudande av aktiviteter beroende på kön 	Det är viktigt att i alla situationer inte särbehandla/särskilja elever och personal beroende av kön. En medvetenhet kring detta är viktigt för att ge alla samma förutsättningar utifrån ett könsneutralt perspektiv:
<ul style="list-style-type: none"> • Omklädningsrum är uppdelade utifrån kön • Gruppindelningar utifrån kön 	Indelning av elever i traditionella tjej- och killgrupper samt traditionellt uppdelade omklädningsrum utifrån kön kan få konsekvenser för den elev som inte definierar sig som tjej eller kille. Vi bör beakta detta när vi t ex delar in elever i olika grupper.
<ul style="list-style-type: none"> • Brist på tolkar/studiehandledare/modersmåls 	Risken att behovet av tolkar/studiehandledare/modersmåls lärare inte kan uppfyllas kan finnas.

<p>lärare gör att likvärdigheten inte kan tillgodoses för alla elever.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förutfattade meningar kring olika etniska grupper kan förekomma/upplevas. 	<p>Då finns risken att bedömning och betyg inte överensstämmer med kunskaperna.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Traditionella kristna högtider som är starkt förankrade i skolan, t.ex. Lucia, jul- och påskaktiviteter. • Verbala uttryck från andra elever angående religiös övertygelse. 	<p>De traditionella högtiderna kan få elever att känna sig diskriminerade/trakasserade. Det är viktigt att vi visar på religioners olikheter för att alla ska känna sig inkluderade.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Undervisningen är inte tillgänglig för alla elever i alla lokaler. <p>Det saknas ramp till idrottshallen.</p>	<p>Idrottssalen är inte anpassad för en rullstolsburen elev eller lärare.</p> <p>Vid förflyttningar samt i gemensamma utrymmen kan det ibland vara hög ljudnivå och upplevas rörigt. Detta kan upplevas extra påfrestande för elever med exempelvis neuropsykiatriska funktionsvariationer.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kommentarer och språkbruk som nedvärderar eller på annat sätt lägger en norm för sexuell läggning • Osäkerhet från vuxenvärlden hur elevers frågor och funderingar ska bemötas 	<p>Olämpligt språkbruk förekommer i viss utsträckning där elever använder nedvärderande ord mot andra. Vuxna behöver markera och förklara olämpligheten att använda orden.</p> <p>Det kan finnas en osäkerhet hos vuxna kring hur elevers tankar och funderingar i dessa frågor ska bemötas. Där kan kurator och skolsköterska finnas med och stötta både vuxna och barn vid behov.</p>
<p>På rasterna finns det risk att elever blir särbehandlade p.g.a. ålder.</p>	<p>Rastvärdarna har en viktig uppgift att vara närvarande där risken finns.</p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på skolan/fritidshemmet	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Implementera definitionerna av begreppen (trakasserier, kränkande behandling, mobbning samt konflikt) hos personalen.	När planen är reviderad under ht.	Presenteras under ett APT.	Rektor
Implementera definitionerna av begreppen (trakasserier, kränkande behandling, mobbning samt konflikt) hos eleverna.	När planen är reviderad under ht.	Trivselseglerna diskuteras och förankras hos eleverna.	Klasslärare
Klassråd/Elevråd/Kostråd	Två tillfällen/termin.	Rektor kallar till dessa möten.	Rektor
Elevernas upplevelse av sin trygghet och studiero i skolan	v.36-38	Frågor gällande trygghet och studiero ställs och diskuteras med elev och vårdnadshavare under utvecklingssamtal	Klasslärare
BUN:s enkät	VT	Eleverna och föräldrarna besvarar enskilt.	BUN
Trygghetsvandring.	Oktober och april	Genomförs klassvis med några utvalda representanter.	Rektor/EHT
Temadagar. Belys i klasserna att det finns olika sätt att fira traditioner på.	v.46	P g a pandemin så kommer troligtvis temadagarna i åldersblandade grupper att utgå och	Arbetslaget

		kommer endast att ske i respektive klass.	
Gemensamma skolavslutningar. Belys i klasserna att det finns olika sätt att fira traditioner på.	v.51/v.23	P g a pandemin så kommer troligtvis gemensamma skolavslutningar att utgå och kommer endast att ske i respektive klass.	Arbetslaget
Åldersblandad undervisning	2gr/termin	Aktivitetspromenader runt spåret i åldersblandade grupper.	
Skoljogg	Höst och vår	Sker klassvis p g a corona.	Idrottslärare
EHT	Veckovis (mån och tis)	Finns som stöd för verksamheten.	Rektor
Elevärenden	Varje måndag	Stående punkt på konferenser för att medvetandegöra all personal med aktuella situationer. Fritids är delaktiga på morgonmöten för att få en samlad bild av skoldagen.	Arbetslagsledare
Fritids.	Pågående under läsåret	Organiserar aktiviteter i mindre grupper för att öka tryggheten när det är som flest barn.	Fritidspedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på skolan/fritidshemmet	När påbörjas/ genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Undvika ensamma förflyttningar	Under läsåret	Pedagoger följer elever till andra salar.	Utnämnda pedagoger

Egna ingångar	Under läsåret	Varje klass har egna ingångar till skolan från rasterna.	Klasslärare
Matsal	Under läsåret	Vi går klassvis med respektive pedagog med tidsintervaller till matsalen. Eleverna har bestämda platser i matsalen.	Klasslärare
Buss vid hemgång	Under året	Bussvärd finns alltid placerad vid buskö.	Bussvärd
Buss till Högelid	Under året	Personal finns på busstransporten till Högelidsskolan för eleverna i åk 6 samt bad för årskurs 1-6.	Ansvarig pedagog från Lyrestad
Idrottssalen	Under året	I idrottssalens omklädningsrum finns personal. Samtala och visa eleverna på hur man betar sig i omklädningsrummet.	Idrottslärare
Rastvärdar	Under året	Vi har rastvärdar på samtliga raster iklädda gula västar.	Rektor
Regler	Under året	Vi har regler att förhålla sig till vid skolgårdsaktiviteter, matsal och inom skolans byggnad.	Arbetslaget
Sociala medier/spel	Vid aktuella tillfällen	Samtala med elever hur man ska bete sig på sociala medier/spel och	Klasslärare

		vad man ska göra om man blir utsatt.	
--	--	--------------------------------------	--

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling arbetas fram ihop med eleverna beroende på elevernas ålder och mognad. Vårt underlag för att ta fram planen utgår ifrån resultaten från trygghetssamtal och trygghetsvandringar som eleverna genomför tillsammans med klasslärare respektive EHT. Eleverna görs även delaktiga i klassråd och elevråd.

4.2 Medarbetares delaktighet

Inför varje terminsstart diskuteras det främjande och förebyggande arbetet och hur vi arbetar med dessa utifrån föregående års analys. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns som stående punkt på varje återkommande konferens-tid. Likabehandlingsansvarig tar ansvar för att delge information om planen och framläggande av kartläggningsresultat till samtlig personal på skolan. Eventuella utvecklingsområden diskuteras gemensamt. Personalen vidarebefordrar resultatet av kartläggningar, som trygghetsvandring och trivselenkäter, till klassråd/elevråd.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare får information om planen på föräldramötet. Planen finns tillgänglig på Mariestads hemsida samt Infomentor-HUB.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal

2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechef Anna-Karin Yseus

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechef Anna-Karin Yseus.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera grundskolechef Anna-Karin Yseus

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.